

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

До 50-річчя від дня заснування кафедри

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 20

Засновано у 2003 році

Рівне – 2020

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 20 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2020. 178 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Чміль Г.П.** – доктор філософських наук, професор, академік Національної академії мистецтв України (голова редколегії)
- Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент- менеджменту та індустрії дозвілля КНУКіМ
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потапчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із наукової роботи ХДАК
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету «Острозька академія»
- Казначєєва Л.М.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ, керівник СНТ «Афіна»
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: *Index Copernicus* (Польща), «*Google Scholar*»; «*Cosmos*» (США), «*Research Gate*», «*Research Bible*» (Німеччина); «*CEEOL*»; «*Cite factor*»; *European Reference Index for the Humanities (ERIH) to NSD*.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 29.11.2020 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2020

UKRAINIAN KOBZAR AS A CULTURAL PHENOMENON OF THE XX CENTURY

Shpakovska Marina – applicant for a first (bachelor's) degree 034 «Culturology»,
Rivne State Humanitarian University, Rivne

The sources of kobza-playing, its cultural and historical meaning are studied in this article. The ethnical unique as a cultural phenomenon its, participation formation of Ukrainian national idea is represented.

The problem of studying the history of the Cossacks is relevant for the study of the culture of the Ukrainian people, as kobzars were not only the bearers of national enlightenment, but also encouraged the preservation of national consciousness. Therefore, the purpose of this publication is the history of the origin and development of kobzarism from its appearance on the territory of Ukrainian lands to the present. The reason why this musical art is a symbol of preservation of the Ukrainian national idea and self-consciousness is analyzed, and also the role of kobzarism in preservation of the Ukrainian national culture is defined.

Key words: kobzars, Ukrainian culture, «kobza», cultural phenomenon, national cultural revival, artists.

UDC 477.3.789

UKRAINIAN KOBZAR AS A CULTURAL PHENOMENON OF THE XX CENTURY

Shpakovska Marina – applicant for a first (bachelor's) degree 034 «Culturology»,
Rivne State Humanitarian University, Rivne

Actuality of theme. It consists in revealing the question of the phenomenon of kobzarism, because in addition to its originality, it has a close connection not only with archaic Ukrainian forms, but also with foreign ones. As a result, kobzarism is of interest to both Ukrainians and other peoples. The cultural development of each nation is based on spirituality and national consciousness, which, in turn, depend on the specific needs of society and historical events.

An example is the manifestation of the national and cultural revival of the Ukrainian people, there is kobzarism, which is considered as an independent cultural phenomenon that reflects the specifics of the formation and development of music and the Ukrainian people in general.

Analysis of recent publications. Issues of socio-cultural development kobzars in the Dnipropetrovsk region within the outlined chronological framework did not become the subject of a special study, only some aspects related to the history of the kobzar movement were covered in the works of scientists. The process of studying kobzarism can be divided into studies of foreign authors, domestic and Russian.

The purpose of this article is to reveal some aspects of the history of Ukrainian kobzarism, to find out its place in Ukrainian culture, to determine the role in the modern cultural and political reality of today.

Conclusions. Today, kobzarism should be considered and studied as a socio-cultural phenomenon of the Ukrainian national tradition, as a heritage of national culture and as a historical and cultural type of European culture.

Key words: kobzars, Ukrainian culture, «kobza», cultural phenomenon, national cultural revival, artists.

Надійшла до редакції 2.10.2020 р

УДК 477.29.321

ДІЯЛЬНІСТЬ РІВНЕНСЬКОГО ОБЛАСНОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ В РЕАЛІЯХ ДОСВІДУ І ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Костюк Лариса Кіндратівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і
музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<http://orcid.org/0000-0003-0501-9977>
larysa.kostiuk@gmail.com

Кулінка Ірина – здобувач вищої освіти II (магістерського) рівня спеціальності
034 Культурологія, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
380972368575@ukr.net

Розглядаються складові досвіду Рівненського обласного краєзнавчого музею в сучасних умовах. Аналізується виставкова, культурно-просвітницька, науково-фондова, науково-дослідницька діяльність, а також діяльність із виявлення нових артефактів культурної спадщини краю.

Ставиться питання про необхідність зміни форм і методів роботи в умовах викликів сьогодення. При цьому акцентується особлива увага на можливостях активної презентації музейних документів і предметів у режимі on-line із застосуванням сучасних наукових концепцій.

Ключові слова: Рівненський обласний краєзнавчий музей, науково-фондова робота, культурно-просвітницька робота, виставкова діяльність, науково-дослідницька діяльність, культурна спадщина Рівненщини.

Постановка проблеми. На сучасному етапі КЗ «Рівненський обласний краєзнавчий музей» обласної ради – науково-дослідницька та культурно-освітня інституція, що має столітню історію, значний досвід

роботи та здійснює діяльність у різних соціокультурних напрямках. Такі проекти музею як «Музейні гостини», «Мистецтво одного села», «Музейний марафон», кінофільми про художника і педагога Георгія Косміади «Кавалери», «Грецький горішок», нічні та директорські екскурсії відомі в Україні. Чи не першим серед краєзнавчих музеїв країни РОКМ створив музичний кліп «Люблю музей», що сподобався глядачам та виборів чимало номінацій у різних конкурсах. Оцінили відвідувачі екскурсійну, культурно-просвітницьку роботу співробітників музею, численні виставки на актуальні теми сьогодення та інші івент-заходи. Але попри реалії музейних візій, РОКМ має безліч проблем, що потребують вирішення в умовах викликів сьогодення. Отож, актуальність теми продиктовано необхідністю здійснення аналізу досвіду РОКМ із метою виявлення його проблем та шляхів подолання викликів, що виникли перед краєзнавчим музеєм у сучасних умовах.

Останні дослідження та публікації. В попередні десятиліття значно розширилася історіографія діяльності музеїв України. У науковому просторі з'явилися комплексні дослідження з музеології [7; 8]. Значна частина літератури присвячена висвітленню історії та діяльності окремих краєзнавчих музеїв [5; 12]. Зокрема, серед публікацій варто назвати доробок працівників РОКМ О. Булиги [1; 2], Г. Бухала [3], О. Юрчук [9; 10], Т. Каук [4], Н. Шаюн [11] та ін., в яких автори зосереджують основну увагу на практичній діяльності краєзнавчого музею, досліджують окремі аспекти здійснення культурно-освітньої, науково-масової, експозиційно-виставкової, науково-дослідної та науково-фондової роботи музею. Разом із тим, зауважимо, що на сьогодні відсутні дослідження, які б комплексно висвітлювали діяльність музейної установи, його досвід, проблеми та перспективи розвитку.

Мета статті полягає у виявленні особливостей діяльності Рівненського обласного краєзнавчого музею на сучасному етапі, що презентують досвід його роботи та пошук шляхів відповіді на виклики у музейній справі.

Вклад матеріалу дослідження. КЗ «РОКМ» за свою багаторічну історію пройшов складний шлях формування та розвитку. Але лише в новітній період історичного розвитку країни розпочалися процеси демократизації в музейній справі, що відобразилося на діяльності РОКМ, коли співробітники шукали нові форми вираження своєї роботи. Одним із пріоритетних напрямів музейної практики є культурно-освітня діяльність. Ось як про це пише співробітник музею О. Юрчук: «РОКМ намагається відповідати сучасним вимогам та викликам часу. Життя в ньому не припиняється ні на один день, і воно дуже різноманітне. З одного боку, тут тихо йдуть наукові дослідження, які потім дивують своїм результатами, а з іншого – презентації, зустрічі, виставки, круглі столи, конференції, багато інших заходів, які відбуваються майже кожен день» [9; 39]. Так, музей щорічно організовує науково-практичні та науково-теоретичні конференції, на яких презентують сучасні дослідження українських та зарубіжних науковців. За результатами проведення таких конференцій публікуються дослідження учасників у збірнику «Наукові записки РОКМ». Також понад 15 років поспіль у РОКМ проходять історико-краєзнавчі конференції, зокрема, у жовтні 2020 р. відбудеться чергова конференція «Давня та середньовічна історія Волині». Науковці піднімають важливі питання, а саме: археологічні дослідження Волині; історичні населені місця краю; середньовічна історія волинської землі; культурне та релігійне життя волинського регіону; історичні постаті, пов'язані з Волинню; відомі дослідники краю; музейні колекції як історичне джерело; актуальні питання музеєзнавства; інноваційні технології у музейній та краєзнавчій справі.

Перед РОКМ стоїть непросте завдання пошуку креативних форм музейної комунікації і щоб заохотити сучасного відвідувача прийти до музею, з'являються проекти новаторського характеру. Як відмічає Т. Каук, «співробітниками РОКМ запропоновано «презентації музейних виставок», які стали синтезом музейних вечорів і віталень. Під час такого дійства застосовують живу музику, поезію, театралізацію, конкурси тощо [4]. Порівняно новою формою культурно-освітньої роботи є організація музейних свят: «Об'єднані серця» для дітей з особливими потребами, «День зустрічі птахів» та мистецькі виставкові проекти «Свято однієї вулиці» (вул. Поштова, 16 Липня, Коперника), «Мистецтво одного села» (спільно з Центром народної творчості), «Золоте сузір'я» тощо.

У цій низці івент-подій окрему нішу посідає фольклорно-етнографічне свято «Музейні гостини», яке щорічно організовується з травня 1992 р. і перетворилося на своєрідну Мекку для народних умільців України. Поряд із концертною програмою, у якій беруть участь фольклорні гурти, на подвір'ї музею проводяться майстер-класи від народних майстрів ткацтва, гончарства, ковальства, бортництва, писанкарства, танцю, а у музейному парку готують різноманітні українські страви та напої. День «Музейних гостин» вважають Днем відчинених дверей. Як відмічає О. Юрчук, «це ще одна форма нетрадиційної роботи закладу» [10]. Директор музею О. Булига, виокремлюючи важливе значення цієї інновації, наголошує, що «за період проведення «Музейних гостин» РОКМ сформував колекцію предметів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва, яка створювалась як шляхом подарунків, так і закупки.

Окремі експонати цієї колекції демонструвались на різноманітних виставках у самому музеї, у Києві під час проведення творчих звітів Рівненської області, що відбувались в палаці «Україна» та II Всеукраїнському фестивалі «Музей у сучасному поліетнічному світі», де були представлені на міні-виставці» [1; 36].

У колі різноманітних заходів РОКМ також виділяється «Музейний марафон», що діє з 2015 р. в Рівному і в Україні. Традиційно під час марафону проводяться заходи різноманітної тематики і формату (презентація виставок, книг, фільмів, нічних екскурсій тощо). Як результат – поява ще одного формату екскурсійного обслуговування – «директорська екскурсія», перша з яких відбулася 26 січня 2020 р. і уже закріпилася у повсякденному житті музею. Послухати розповідь про історію музею, його експонати та майбутні проекти з вуст історика-краєзнавця і багаторічного дослідника краю О. Булиги завжди є охочі.

Важливе місце в популяризації культурної спадщини Рівненщини належить науково-дослідницькій діяльності РОКМ, яка найбільше активізувалась у музейному закладі в попередні роки. Окрім випусків «Наукових записок РОКМ» публікувалися монографії, довідники, бібліографічні покажчики, путівники, каталоги, методичні та інформаційні видання. Так, у 1996 р. підготовлено каталог «Ікони Волині XIII-XVIII століть у збірці Рівненського обласного краєзнавчого музею». У 2014 та 2016 рр. художній відділ видав путівники «Рівненський обласний краєзнавчий музей». У 2019 р. побачила світ монографія А. Українець «Традиційний одяг Рівненщини». У 2019-2020 рр. вийшли 2 книги «Рівне у долях його мешканців» старшого наукового співробітника музею Г. Данильчук. Ці публікації знайшли відгуки в багатьох музеях обласних центрів і слугують важливим підґрунтям до вивчення музейної справи в Україні.

Значна увага у діяльності музею приділяється освітнім програмам. Для школярів розроблені комплексні програми «Твій друг-музей», «Любій малечі про музейні речі», «Музей-школі» та ін., які засобами виїзних занять популяризують культурну спадщину Рівненщини. Співробітники музею також організовують майстер-класи для різної вікової категорії та на широку тематику: виготовлення писанки, новорічних прикрас, оберегів, подарунків тощо. Ця форма роботи, на думку О. Юрчук, «стала однією з найбільш популярних, оскільки передбачає активне використання музейних предметів або їх копій, ознайомлення з принципами та методами виготовлення цих предметів, що дозволяє відвідувачу стати активним учасником експозиційної роботи» [9]. До реалізації освітніх програм музей залучає не лише школярів – її учасниками стають здобувачі закладів вищої освіти Рівненщини. Вони не лише виступають у ролі екскурсантів, а є учасниками практичних заходів та наукових конференцій краєзнавчого музею, під час проведення яких набувають навичок музейної справи та охорони пам'яток історії і культури.

У сучасних умовах новим змістом наповнилися і науково-методична робота РОКМ, спрямована на надання методичних консультацій з ведення фондово-облікової документації для співробітників музеїв, що перебувають у підпорядкуванні об'єднаних територіальних громад. Для цього РОКМ організовує семінари для співробітників музеїв Рівненщини, в музейних закладах яких зберігається державна частина Музейного фонду України. Так, 23 травня 2018 р. на базі музею проведений семінар на тему «Особливості фондової роботи. Проблеми музейних закладів Рівненської області», в якому брали участь Л. Клименко – головний спеціаліст відділу з питань музейної справи Міністерства культури України, А. Бачинська – головний зберігач фондів РОКМ, Р. Сірий – головний зберігач фондів Музею народної архітектури і побуту у Львові ім. Климента Шептицького, Д. Маслов – провідний інженер-програміст та ін.

30 травня 2019 р. на базі музею відбувся ще один такий семінар за участю С. Хом'як – заступника начальника управління культури Рівненської ОДА, О. Войтюк – завідувача відділом давньої історії та археології, В. Луца і Г. Данильчук – старших наукових співробітників музею та ін. [8]. На семінарах аналізуються проблеми музейних закладів та їх перспективи функціонування в об'єднаних територіальних громадах, питання збереження предметів у фондових колекціях та обліку музейних предметів в електронній формі, а також досвід каталогізації музейних фондів і популяризації колекцій РОКМ тощо.

Варто підкреслити, що охорона артефактів в музеї починається вже на етапі виявлення в середовищі існування та складає суть одного з найважливіших напрямів музейної діяльності – комплектування фондів. Щороку музейні фонди РОКМ поповнюються новими надходженнями, які є результатом різноманітних експедицій, обмінів, вилучень та ін. Зокрема, щороку музейні фонди поповнюються новими надходженнями з польових досліджень, репортажних зборів і поточного комплектування. Так, за 2017-2019 сезон РОКМ здійснив низку археологічних досліджень городищ у Гошанському, Рівненському (с. Грушвиця), Здолбунівському (с. Новосілки, с. Новомильськ, с. Кунин) районах; поселення у с. Пересопниця і Клеванського костелу у Рівненському районі; замчись Рівненського, Радивилівського, Добрянського (Млинівський район); підземель Рівного у сучасному парку ім. Т. Шевченка, найважливіші знахідки з яких презентуються на виставках, прес-конференціях, у наукових дослідженнях [8]. Зауважимо, що справжньою сенсацією стали археологічні розкопки у березні 2020 р. на західному березі Басівкутського водосховища. Нині тут розпочато створення ще одного музею

просто неба «Городище Оствиця» (XI – перша пол. XII ст.), на теренах якого відбувається «оживлення» історико-культурної спадщини краю на принципах реконструкції, реставрації і модернізації.

Не менш важливою справою для співробітників РОКМ є облік, каталогізація та зберігання музейного фонду. На кінець 2019 р. у фонди музею надійшло 1030 музейних предметів основного та 4748 одиниць науково допоміжного фонду. На сучасному етапі у фондах музею налічується понад 297 тис. експонатів [8]. Нещодавно співробітники музею вибороли грант Українського культурного фонду на оцифрування музейних документів, реалізація якого уже дає неабиякі результати для науковців. Фондова робота зі збереження культурної спадщини краю засвідчує, що співробітники РОКМ здійснюють щоденно великий пласт робіт у даному напрямі, але через брак фінансування та постійних реставраційно-ремонтних робіт самих фондосховищ збереження музейних пам'яток Рівненщини повноцінно неможливо.

Понад 20 тис. унікальних краєзнавчих артефактів представлені в залах постійних експозицій та різноманітних виставках. У РОКМ (по вул. М. Драгоманова, 19) в 23 залах, по вул. С. Петлюри, 17 в експозиціях відділу «Літературний музей Уласа Самчука» та виставкової зали «Музей бурштину» розміщені постійні експозиції. Експонати презентують різноманітні систематичні та тематичні колекції, визначні пам'ятки світової, української, місцевої історії та культури, що репрезентують природу, історію, етнографію, мистецтво рівненського краю. Серед експонатів, якими пишається музей, особливе місце належить найдавнішій українській іконі «Богородиця Одигітрія з Дорогобужа» (кінець XIII ст.), іконі «Юрій Змієборець» (кін. XVII – поч. XVIII ст.), роботам відомого скульптора Т.-О. Сосновського, графіці Орди Н. та Пеєра Г., гербаріям рідкісних рослин Рівненщини тощо.

У конкуренції з іншими комунальними закладами РОКМ докладає чимало зусиль для запровадження інноваційних форм та методів у своїй діяльності. З цією метою створений відділ маркетингу, розвитку та інвестування. Перспективною інноваційною формою стало використання глобальної мережі Інтернет. Створення власного офіційного ВЕБ-сайту та групи в соціальних мережах спричинило новий спосіб спілкування музейного закладу з широкою аудиторією, їх дистанційне ознайомлення з матеріальними та духовними історико-культурними цінностями, збільшення міжмузейних контактів тощо.

Однак виникають різноманітні проблеми на шляху до впровадження сучасних форм та методів в музейну діяльність, це, зокрема, недосконале законодавство у сфері культури, брак молодих професійних кадрів із музеєзнавчою освітою, суттєве недофінансування комунального закладу на рівні Рівненської облради, технологічна відсталість та обмеженість у модернізації експозиційних площ, недостатнє інформаційне наповнення контенту ВЕБ-сторінки музею тощо. Варто зауважити, що важливе значення у подоланні проблем набуває формування на державному рівні сприятливого правового й податкового середовища для забезпечення діяльності музейних закладів. Нагальною проблемою РОКМ є проведення ремонтно-реставраційних робіт його фондосховища та адміністративного приміщення. Адже будівля музею є пам'яткою архітектури та містобудування, а отже потребує не лише ремонту, а й дотримання пам'яткоохоронного законодавства і умов використання об'єкту культурної спадщини [11]. Виклики щодо осучаснення музейної діяльності вимагають гідного відгуку у площині культивування музейних ідей, що відповідають запитам суспільства. В умовах сучасної кризи культури, ймовірно, саме музейна інституція зможе віднайти нову нішу в транспортуванні духовності, посиленні інтересу до історико-культурної минувшини краю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження наявних у літературі підходів щодо діяльності РОКМ виявлено, що розвиток музейної практики зумовлений потребами сучасного динамічного суспільства та культурними викликами XXI ст. Наразі музейні фахівці розробляють різноманітні креативні заходи новаторського характеру для вирішення нагальних проблем, зокрема, написання проектів та участь у конкурсі грантів Українського фонду культури, проводять соціокультурні івент-заходи актуального звучання, презентації наукових досліджень і нововиявлених пам'яток історії та культури краю, використовують інноваційні методи роботи, такі як нічні, директорські екскурсії, міжмузейні зустрічі тощо. У подальших дослідженнях планується виокремити комплекс можливих шляхів осучаснення музейної діяльності в карантинних умовах із широким розгортанням он-лайн технологій з використанням наукових методик і інноваційних музейних практик.

Список використаної літератури

1. Булига О. С. Досвід проведення масового заходу на прикладі фольклорно-етнографічного свята «Музейні гостини». *Всеукраїнський Музейний Форум: Матеріали наук.-практ. конф.* Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 33–37.
2. Булига О. С. Рівненський обласний краєзнавчий музей – продовжувач справи започаткованої Федором Штейнгелем. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнавчого музею : зб. наук. пр. КЗ «Рівнен. обл. краєзн. музей» РОР.* Рівне : ДМ, 2016. Вип. XIV : Матеріали наук. конф. присвяч. 120-річчю музейної справи на Рівненщині. С. 5–8.
3. Бухало Г. В. Рівненський обласний краєзнавчий музей. 1963–2006 рр. Спогади. *Наук. зап. Рівнен. обл.*

краєзн. музею. Вип. IV. Рівне, 2006. С. 16–23.

4. Каук Т. Нетрадиційні форми та методи науково-освітньої роботи в Рівненському обласному краєзнавчому музеї. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзн. музею*. Вип. IV. Рівне, 2006. С. 51–54.

5. Маньковська Р. В. Музеї України у суспільно-історичних викликах ХХ – початку ХХІ століть : монографія. Львів : Простір-М, 2016. 406 с.

6. Новини Рівненського обласного краєзнавчого музею [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://museum.rv.gov.ua/news/>

7. Руденко С. Б. Музейна пам'ятка : соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 120 с.

8. Соціологія музею : презентація на тлі простору і часу : колективна монографія. О. Агєєва, О. Ануфрієв, Н. Бабенко та ін. Київ : НАКККіМ, 2016. 168 с.

9. Юрчук О. Музей в соціокультурному просторі регіону : рік 2015. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзн. музею*. Рівне, 2016. Вип. XIV. С. 39–49.

10. Юрчук О. Музейний літопис – 2016–2017. Багатоаспектність музейної діяльності. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзн. музею*. Рівне, 2018. Вип. XVI. С. 152–168.

11. Шаюн Н. Проблематика охорони пам'яток культури: на прикладі будівлі Рівненського обласного краєзнавчого музею. *Наук. зап. Рівнен. обл. краєзн. музею*. Вип. XVI. Рівне, 2018. С. 12–14.

12. Шоган Л. Огляд діяльності історико-краєзнавчих музеїв західного регіону України за 2017 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1XAJrY98nG9wpeUyvGY7TXD iaGj15oohk/view>

References

1. Bulyha O. S. Dosvid provedennia masovoho zakhodu na prykladi folklorno-etnohrafichnogo sviata «Muzeini hostyny». *Vseukrainskyi Muzeinyi Forum : Materialy naukovo-praktychnoi konferentsii*. Pereiaslav-Khmelnitskiy, 2017. S. 33–37.

2. Bulyha O. S. Rivnenskyi oblasnyi kraieznavchyi muzei – prodovzhuvach spravy zapochatkovanoi Fedorom Shteinhelem. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu* : zb. nauk. Prats. KZ «Rivnen. obl. kraiezn. muzei» ROR. Rivne : DM, 2016. Vyp. XIV : Materialy nauk. konf. prysviach. 120-richchiu muzeinoi spravy na Rivnenshchyni. S. 5–8.

3. Bukhalo H. V. Rivnenskyi oblasnyi kraieznavchyi muzei. 1963-2006 rr. Spohady. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu*. Vyp. IV. Rivne, 2006. S. 16–23.

4. Kauk T. Netradytsiini formy ta metody naukovo-osvitnoi roboty v Rivnenskomu oblasnomu kraieznavchomu muzei. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu*. Vyp. IV. Rivne, 2006. S. 51–54.

5. Mankovska R. V. Muzei Ukrainy u suspilno-istorychnykh vyklykakh XX – pochatku XXI stolit : monohrafiia. Lviv : Prostir-M, 2016. 406 s.

6. Novyny Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <http://museum.rv.gov.ua/news/>

7. Rudenko S. B. Muzeina pamiatka : sotsiokulturna sutnist ta mistse v systemi istoryko-kulturnykh tsinnosti : monohrafiia. Kyiv : NAKKKiM, 2012. 120 s.

8. Sotsiologhiia muzeiu : prezentatsiia na tli prostoru i chasu : kolektyvna monohrafiia. O. Aheieva, O. Anufriiiev, N. Babenko ta in. Kyiv : NAKKKiM, 2016. 168 s.

9. Iurchuk O. Muzei v sotsiokulturnomu prostori rehionu : rik 2015. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu*. Rivne, 2016. Vyp. KhIV. S. 39–49.

10. Iurchuk O. Muzeinyi litopys – 2016-2017. Bahatoaspektnist muzeinoi diialnosti. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu*. Rivne, 2018. Vyp. XVI. S. 152-168.

11. Shaiun N. Problematyka okhorony pamiatok kultury na prykladi budivli Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu. *Naukovi zapysky Rivnenskoho oblasnogo kraieznavchoho muzeiu*. Vyp. KhVI. Rivne, 2018. S. 12–14.

12. Shohan L. Ohliad diialnosti istoryko-kraieznavchykh muzeiv zakhidnogo regionu Ukrainy za 2017 r. [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu : <https://drive.google.com/file/d/1XAJrY98nG9wpeUyvGY7TXD iaGj15oohk/view>

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ РИВНЕНСКОГО ОБЛАСТНОГО КРАЕВЕДЧЕСКОГО МУЗЕЯ В РЕАЛИЯХ ОПЫТА И ВЫЗОВОВ СОВРЕМЕННОСТИ

Костюк Лариса – кандидат исторических наук, доцент кафедры культурологии и музееведения,
Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Кулинка Ирина – соискатель высшего образования II (магистерской) степени, специальности 034
Культурология, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Рассматриваются составляющие опыта Ривненского областного краеведческого музея в современных условиях. Анализируется выставочная, научно-фондовая, культурно-просветительская, научно-исследовательская деятельность, а также деятельность по выявлению новых артефактов культурного наследия края. Ставится вопрос о необходимости изменений форм и методов работы в условиях вызовов современности. При этом акцентируется внимание на возможностях активного презентирования музейных документов и предметов в режиме on-line с применением современных научных концепций.

Ключовые слова: Ривненский областной краеведческий музей, научно-фондовая работа, культурно-просветительская работа, выставочная деятельность, научно-исследовательская работа, культурное наследие Ривненщины.

ACTIVITIES OF THE RIVNE REGIONAL MUSEUM OF LOCAL LORE IN THE REALITIES OF EXPERIENCE AND CHALLENGES OF TODAY

Kostyuk Larysa – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Cultural and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne
Kulinka Iryna – Applicant of higher education of the II (master's) level of 034 Culturology specialty, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The components of the experience of the Rivne Regional Museum of Local Lore in modern conditions are considered in the article. Exhibition, cultural-educational, scientific-fund, research activities, as well as activities to identify new artifacts of the cultural heritage of the region are analyzed. The question of the need to change the forms and methods of work in today's challenges is arised. At the same time, special attention is paid to the possibilities of active presentation of museum documents and objects in on-line mode with the use of modern scientific concepts.

Key words: Rivne Regional Museum of Local Lore, scientific and fund work, cultural and educational work, exhibition activity, research activity, cultural heritage of Rivne region.

UDK 477.29.321

ACTIVITIES OF THE RIVNE REGIONAL MUSEUM OF LOCAL LORE IN THE REALITIES OF EXPERIENCE AND CHALLENGES OF TODAY

Kostyuk Larysa – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Cultural and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne
orcid.org/0000-0003-0501-9977
larysa.kostiuk@gmail.com

Kulinka Iryna – Applicant of higher education of the II (master's) level of 034 Culturology specialty, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The purpose of the article is to identify the features of the Rivne Regional Museum of Local Lore at the present phase, which present the experience of its work and searching ways to respond to challenges in the museum business.

Research methodology. Methods of analysis and synthesis of specific facts of museum, cultural and historical approach in the study of the main trends of the Rivne Regional Museum of Local Lore, the method of parting problems in the museum business in today's challenges.

Results. As a result of the study of the available approaches in the literature on the activities of the Rivne Regional Museum of Local Lore, it was found that the development of museum practice is due to the needs of modern dynamic society and cultural challenges of the XXI century. Currently, museum specialists develop various creative activities of an innovative nature to solve pressing problems, in particular, writing projects and participating in the competition of grants of the Ukrainian Cultural Foundation, conducting socio-cultural events, presentations of research and newly discovered memorials of history and culture of the region, using such methods of work, as night, director's excursions, inter-museum meetings, etc. It is noted that the challenges of modernizing museum activities require a decent response in terms of cultivating museum ideas that meet the needs of society. In the current crisis of culture, it is likely that the museum institution will be able to find a new niche in the transportation of spirituality, increasing interest in the historical and cultural past of the region.

Novelty. The main tendencies of the Rivne Regional Museum of Local Lore in the realities of experience are systematized and a number of challenges facing the Rivne Regional Museum of Local Lore at the present phase of its development are classified.

The practical significance. In further research it is planned to single out the whole complex of possible ways to modernize museum activities in quarantine conditions with a wide deployment of online technologies using scientific methods and innovative museum practices.

Key words: Rivne Regional Museum of Local Lore, research and fund work, cultural and educational work, exhibition activities, research activities, cultural heritage of Rivne region.

Надійшла до редакції 6.06.2020 р.

ЗМІСТ

<i>Виткалов С.В., Виткалов В.Г.</i> Організаційно-культурні процеси в Україні в умовах зміни усталених стереотипів	3
--	---

Розділ I. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Литвин Д.О.</i> Христологічні сюжети у народному іконописі Волині XVII–XVIII ст.: іконографічні і художні особливості	6
<i>Мелещук І.А.</i> Творчий внесок Олександра Кониського у розвиток української культури	19
<i>Костишин О.М.</i> Роль та значення близького оточення Соломії Крушельницької у формуванні майбутніх поколінь митців	24
<i>Шпаковська М.П.</i> Українське кобзарство як культурний феномен ХХ століття	28
<i>Костюк Л.К., Кулінка І.</i> Діяльність Рівненського обласного краєзнавчого музею в реаліях досвіду і викликів сьогодення	33

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Черепанин М.В.</i> Феномен естрадного виконавського стилю Яна Табачника	39
<i>Негай Г., Басалюк Л., Підгайчук С.</i> Особливості Самчиківського декоративного розпису	43
<i>Горіна Л.І., Бабатенко О.</i> Тембр як складова виконавської майстерності інструменталіста (на прикладі чотириструнної домри)	49
<i>Тимкіє П.О.</i> Crossover як один із напрямів розвитку сопілкового мистецтва	55
<i>Музичук Д.О.</i> Етапи розвитку скрипки	60
<i>Демчук С.</i> «Чотири пори року в Буенос-Айресі» Астора П'яццоллі: питання перекладення для гітари	66
<i>Рудніцька О.О.</i> Закарпатські ловарі в розвитку сучасної української культури	72
<i>Лісова Н.Л.</i> Формування специфіки українського ленд-арту	75
<i>Ткач Ю.О.</i> Приреченість кохання і форми його виявлення у мистецтві	82
<i>Кузьменко Т. Г.</i> Культурна глобалізація та її вплив на сучасне українське мистецтво	87
<i>Славута І.Й.</i> Форми діяльності управлінських структур у процесі реалізації реформування галузі культури	93
<i>Карпович Ю.В.</i> Соціокультурні аспекти діяльності Висоцької ОТГ Дубровицького району Рівненської області	100

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Громченко В.В.</i> До питання концептуального осмислення інформальної освіти у сфері сучасної музичної педагогіки	107
<i>Васильєв С.С.</i> Міжнародна діяльність як складова стратегії розвитку вітчизняного закладу вищої мистецької освіти	113
<i>Дерба С.М.</i> Навчання української мови як іноземної на кафедрі української та російської мов як іноземних інституту філології Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка	119
<i>Кобрин Н.В.</i> Принципи й методи розвитку критичного мислення на уроках із музично-історичних дисциплін	123

<i>Маринін І.Г.</i> Багатовекторність інструментальної підготовки вчителя музичного мистецтва як педагогічна проблема	130
<i>Борин О.В.</i> Заклади позашкільної освіти у розвитку дитячої вокальної творчості	135
<i>Бугайова В.О., Настаченко К.О.</i> До проблеми фахової підготовки за спеціальністю «Сценічне мистецтво»: оновлення форм навчання	141
<i>Мельник Д.С.</i> Специфіка роботи з дітьми та дорослими з вадами здоров'я в умовах соціокультурної діяльності	146
<i>Герешко О.В.</i> Медійна платформа навчального закладу для масових комунікацій в дистанційних умовах ...	152
<i>Яцеленко А.</i> Виховання відповідальності у молодших підлітків на заняттях хореографії у процесі комунікативних діалогів	157
<i>Волошина Л.П.</i> АLEGRO як кульмінаційний фактор виконавства на уроці класичного танцю	163
<i>Онищук І.А, Панфілова О.Г., Тарасюк І.І.</i> Реалізація взаємозв'язку регіонального контексту та галузевих особливостей у системі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва	168

CONTENTS

Vytkalov S.V., Vytkalov V.G. Organizational and cultural processes in Ukraine in the conditions of change of established stereotypes3

Part I. HISTORICAL RETROSPECTIVE OF CULTURAL AND ARTISTIC

ACTIVITY

Lytvun D. O. Christological subjects in Volyn folk icon-painting of the XVII–XVIII centuries: sconographic and artistic characteristics 6

Meleshchuk I. Alexander Konysky's creative contribution to the development of Ukrainian culture 19

Kostyshyn O. The role and significance of Solomia Krushelnyska's close in the formation of future generations 24

Shpakovska M. Ukrainian kobzar as a cultural phenomenon of the XX century 28

Kostyuk L., Kulinka I. Activities of the Rivne regional museum of local lore in the realities of experience and challenges of today 33

Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT

OF CULTURAL CREATIVITY

Cherepanyn M. He phenomenon of various music performance style of Yan Tabachnyk 39

Nehai H., Basaliuk L., Pidhaichuk S. Features of Samchyky decorative painting 43

Goryna L., Babatenko O. Timbre as a component of the instrumentalist's performing skills (on the example of a four-stringed domra) 49

Tymkiv P. Crossover as one of the directions of development of sopilka art 55

Muzychuk D. Historical stages of violin development 60

Demchuk S. Astor Piazzolla's «Four seasons in Buenos Aires»: the issues of arrangement for the guitar 66

Rudnitska O. The role of the transcarpathian lovari in the development of the Ukrainian culture of the XXI century 72

Lisova N. Formation of specificity of Ukrainian land-art 75

Tkach Y. The destruction of love in art 82

Kusmenko T. Cultural globalization and its influence on modern Ukrainian art 87

Slavuta I. Activity forms of administrative institutions in the process of the culture reform 93

Karpovyck Y. Socio-cultural aspects of Vysotska OTG activity Dubrovtsky district of Rivne Region 100

Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL

Hromchenko V. To the question conceptual comprehension of informal education at the sphere modern musical pedagogy 107

Vasyliiev S. International activity as a component of the development strategy of a domestic higher education institution in the field of arts at the present stage 113

Derba S. Teaching the ukrainian language as a foreign language at the department of Ukrainian and Russian languages as foreign of the institute of philology T. Shevchenko national university of Kyiv (history and present) 119

Kobrun N. Principles and methods of the development of critical thinking in the music- history subjects 123

Marynin I. Multivectorality of instrumental training of a music teacher as a pedagogical problem 130

Boryn O. The role and significance of activities of out-of-school educational institutions for the development of children's vocal creativity	135
Bugayova V., Nastachenko K. To the problem of professional training in the specialty «stage art»: updating forms of education	141
Melnyk D.S. Specifics of working with children and adults with health problems in the context of socio cultural activities	146
Gereshko O. Media platform of educational institution for mass communications in distance conditions	152
Yatsenko A. Education of responsibility in young teenagers in choreography classes in the process of communicative dialogues	157
Voloshyna L. Allegro as culmination factor of classic dance lesson performance	163
Onishchuk I., Panfilova O., Tarasiuk I. Implementation of interconnection of regional context and specific peculiarities in the system of future art teachers' training	168

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

*АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

ВИПУСК 20

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *проф. кафедри Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 29.11.2020. Замовлення № 35/2.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 20.46. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0(362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 20 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2020. 178 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Видавничі роботи: ФОП Брегін А.Р
свідотство про державну реєстрацію ААБ № 750918 від 20.11.2012 р.
33009, м. Рівне, вул. Біла, 53, Г2.
Адреса редакції: 33000, Україна, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства